

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență :

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar împotriva sentinței Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2014, declarat de avocatul Tatiana Lozovscaia, în numele inculpatului

***Ciornîi Vitalie Iacob**, născut la
07 decembrie 1981, originar și locuitor al or. Drochia, str.
Burebista 6/2, ap. 38, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale;*

***Termenul de examinare a cauzei**
în instanța de fond: 03 decembrie 2012 – 01 august 2013,
în instanța de apel: 08 octombrie 2013 – 03 februarie 2014,
în instanța de recurs: 17 iunie – 16 iulie 2014;*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2013, inculpatul Ciornîi Vitalie a fost condamnat în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d), 79 Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o activitate legată de circulația substanțelor narcotice pe un termen de 5 ani, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada aflării sub arestul preventiv de la 12 noiembrie 2012 pînă la 01 august 2013.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 4 ani.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că Ciornîi V., urmărind scopul circulației ilegale a substanțelor narcotice în scop de înstrăinare, pentru preparare, păstrare, prelucrare și vânzare, în circumstanțe nestabilite de organul de urmărire penală, a obținut plante vegetale de cînepă, pe care le-a uscat, fărîmițat și păstrat la sine pînă la 06.08.2012, cînd, aflîndu-se în or. Durlăști, mun. Chișinău o parte din cantitatea de

substanță narcotică, marihuană, obținută artizanal din părțile superioare ale plantei de cânepă și a căror utilizare în scopuri medicinale este interzisă, masa uscată a căreia constituie 438 grame, i-a înstrăinat-o lui Alexandru Bîzgu, la prețul de 10 mii lei, substanță care ulterior de către ultimul a fost predată benevol organului de urmărire penală, care conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 3019 din 11.08.2012 reprezintă marihuană - substanță narcotică care se obține artizanal din părțile superioare ale plantei de cânepă și a căror utilizare în scopuri medicinale este interzisă, masa uscată a căreia constituie 438 grame.

Tot el, urmărind același scop, în circumstanțe nestabilite de organul de urmărire penală, a obținut plante vegetale de cânepă, pe care le-a uscat, fărîmițat și păstrat la sine pînă la 13.09.2012, cînd, aflîndu-se în mun. Chișinău o parte din cantitatea de substanță narcotică, marihuană, obținută, în cantitate de 336,19 grame, repetat i-a înstrăinat-o lui A. Bîzgu, la prețul de 10 mii lei, substanță care ulterior de către ultimul fost predată benevol organului de urmărire penală.

Tot el, urmărind scopul circulației ilegale a substanțelor narcotice în scop de înstrăinare, pentru preparare, păstrare, prelucrare și vînzare, în circumstanțe nestabilite de organul de urmărire penală a obținut plante vegetale de cânepă, pe care le-a uscat, fărîmițat și păstrat la sine pînă la 12.11.2012, aproximativ ora 19.00, moment în care a fost reținut în flagrant delict de colaboratorii de poliție, în timp ce realiza o parte din cantitatea de substanță narcotică, marihuană, în cantitate de 391,75 grame, lui A. Bîzgu la prețul de 10 mii lei.

Astfel, inculpatul a înstrăinat ilegal substanța narcotică - marihuană, în proporții deosebit de mari, cu masa totală de 1165,94 grame.

Instanța a reținut că inculpatul, în general vina în comiterea crimei a recunoscut și a declarat că a fost pus în asemenea situație, dar nu se gîndea să facă așa ceva. S-a împrietenit cu cine nu trebuia, cu A. Bîzgu, îi datora bani, a fost pusă condiție, dacă nu va da banii, va fi pedepsit, el l-a impus ca să se ocupe cu aceasta. A cules marihuană dintr-un sat, ea crește peste tot. A vîndut lui A. Bîzgu de trei ori, dar nu a fost în pachetele un kilogram de cânepă, mai puțin.

Instanța a indicat că vina inculpatului în comiterea infracțiunii este dovedită de declarațiile martorului A. Bîzgu, materialele dosarului penal, corpurile delictive și a încadrat acțiunile lui în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, ca circulația ilegală a substanțelor narcotice în scop de înstrăinare, prin producerea, prepararea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea, distribuirea și înstrăinarea ilegală a substanțelor narcotice, săvîrșită în proporții deosebit de mari, cu utilizarea substanțelor narcotice a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă.

La numirea pedepsei instanța a ținut cont că inculpatul a recunoscut vina, regretă de cele săvîrșite, că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, fiind posibilă aplicarea față de el a prevederilor art. 79 și 90 Cod penal.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal la 14 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de circulația substanțelor narcotice pe un termen de 5 ani.

Apelantul a invocat că, în privința inculpatului nu au fost stabilite circumstanțe excepționale.

În cadrul urmăririi penale, ultimul și-a recunoscut vina parțial și a încercat să ducă organul de urmărire penală în eroare, cu scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru acțiunile sale criminale. Inculpatul anterior a mai săvârșit infracțiune analogică și prin ordonanța procurorului sect. Centru mun. Chișinău din 30.07.2012 a fost eliberat de răspunderea penală pe art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal în conformitate cu art. 6, 162 alin. (1) pct. 2), 255, 512 Cod de procedură penală.

Concluzii necesare pentru sine nu și-a făcut, pe calea corectării nu a stat și din nou a săvârșit un concurs de infracțiuni și anume, circulația ilegală a substanțelor narcotice. El se află la evidență medicului narcolog ca consumator de droguri, nu este angajat în câmpul muncii, este celibatar și nu este unicul întreținător al familiei, nu are persoane la întreținere, nu este invalid, minor sau pensionar.

Mai mult, instanța a încălcat prevederile art. 90 alin. (4) Cod penal, conform căror persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.

Potrivit art. 16 alin. (5) Cod penal, infracțiuni deosebit de grave se consideră infracțiunile săvârșite cu intenție pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen ce depășește 12 ani.

Sanțiunea art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal prevede închisoare de la 7 până la 15 ani închisoare, deci această infracțiune este deosebit de gravă.

Instanța nu a stabilit careva circumstanțe atenuante și nu a numit o pedeapsă echitabilă inculpatului, cum prevede art. 61 Cod de procedură penală.

3.1. Avocatul Tatiana Lozovscaia și inculpatul la fel au declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Apelanții au indicat că probe ce ar confirma vinovăția inculpatului lipsesc.

În cadrul ședinței de judecată nu au fost prezentate pentru cercetare corpurile delictelor: o bancnotă cu nominalul de 200 lei cu seria G.0054 nr. 566921, depistată și ridicată, chipurile, în cadrul percheziției corporale a inculpatului; pachetul din polietilenă de culoare neagră sigilat cu seria nr. 013 RCTȘ 3019, în care se conține substanța narcotică marihuană, cu masa de 438 grame; pachetul din polietilenă de culoare albă sigilat cu sigla nr. 709 nr. 209 din 18.09.2012, în care se conține substanță narcotică marihuană cu masa de 336,19 grame; pachetul din polietilenă de culoare neagră sigilat cu sigla nr. 287 din 15.11.2012 în care se conține substanța narcotică marihuană cu masa de 391,75 grame fiind transmise în camera de păstrare a CGP mun. Chișinău.

Prin neprezentarea corpurilor delictelor se încalcă prevederile art. 6 par. 1 CEDO, dreptul la un proces echitabil, or, partea apărării este egală cu partea învinuirii, și, ca urmare, are dreptul de a lua cunoștință cu probele acuzației, de a înainta demersuri și cereri cu privire la verificare probelor acuzației.

În cadrul ședinței de judecată nu au fost prezentate materialele activității operative de investigații, ceea ce constituie un viciu și contravine prevederilor alin. (4) art. 93 Cod de procedură penală.

La etapa de urmărire penală probele dobândite au fost acumulate fără a fi acordat inculpatului traducător, deoarece ultimul nu posedă limba de stat, în cadrul ședinței de judecată fiind asigurat cu traducător.

Inculpatul nu a recunoscut cantitățile marihuanei incriminate în rechizitoriu.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2014, apelul avocatului Tatiana Lozovscaia și a inculpatului a fost respins ca fiind depus peste termen.

Apelul procurorului a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Ciornîi Vitalie a fost condamnat în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, de la reținere, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada aflării sub arestul preventiv de la 12 noiembrie 2012 pînă la 01 august 2013.

În rest sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, conform art. 402 Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

Sentința a fost pronunțată la 01 august 2013, în prezența inculpatul, căruia i-a fost înmînată copia de pe sentință, contra semnătură.

Apelul inculpatului și apărătorului T. Lozovscaia datează cu 10 și 13 ianuarie 2014.

Prin urmare, apelul apărării este depus peste termenul legal și motive întemeiate de repunere în termen a acestuia nu s-au constatat. Or, inculpatului i-a fost înmînată copia sentinței care, chiar dacă era în limba de stat, nu a constituit un impediment în atacarea în termen a sentinței, el fiind vorbitor și de limba de stat.

În asemenea circumstanțe, nu este necesar a se expune asupra fondului acestui apel.

Totodată, instanța de fond nu a motivat suficient aplicarea art. 79 Cod penal, făcînd referire la circumstanțe ce sînt caracteristice pentru majoritatea cetățenilor și exprimă un comportament obișnuit al fiecăruia.

Astfel, circumstanțele reținute de instanța de fond nu pot fi considerate ca excepționale, de vreme ce potrivit art. 79 alin. (1) Cod penal ca excepționale, circumstanțele pot fi considerate atunci cînd sînt ieșite din comun și țin de personalitatea vinovatului, de starea sănătății, a familiei acestuia ori aflate în strînsă legătură cu circumstanțele cauzei, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea infracțiunii.

La aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea comisă, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 și 75 Cod penal și pripit a ajuns la concluzia aplicării art. 79 Cod penal, neargumentînd care sunt circumstanțele excepționale ale cauzei, ce ar permite aplicarea pedepsei mai blînde decît cea prevăzută de lege.

Mai mult, prin prisma art. 16 alin. (5) Cod penal, infracțiunea comisă de inculpat se atribuie la categoria celor deosebit de grave. Deci, art. 90 Cod penal nu se aplică, interdicția conținîndu-se în alin. (4) a articolului nominalizat.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7 și 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune deosebit de gravă, care atentează la relațiile sociale referitoare la ocrotirea sănătății publice, că el anterior a mai săvârșit o infracțiune analogică și prin ordonanța procurorului din 30.07.2012 a fost eliberat de răspunderea penală în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, în conformitate cu art. 6, 162 alin. (1) pct. 2), 255, 512 Cod de procedură penală, însă concluzii necesare pentru sine nu a făcut și pe calea corectării nu a stat și din nou a săvârșit un concurs de episoade a infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, că el nu este angajat în câmpul muncii, are o vîrstă tînă, este celibatar și nu are persoane la întreținere, că circumstanțe ce atenuează sau agravează răspunderea penală lipsesc și a concluzionat că corectarea lui, precum prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea ultimului cît și de alte persoane, sunt posibile prin stabilirea pedepsei cu închisoare, în quantum situat la limita minimă a sancțiunii.

5. Avocatul Tatiana Lozovscaia a declarat recurs ordinar, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurentul a indicat că:

a) probele acumulate în cadrul urmăririi penale, în nici un mod nu dovedesc vinovăția inculpatului în faptele pentru care a fost pus sub învinuire, încadrarea juridică a faptei comise urmînd a fi alta.

Dat fiind că inculpatul a recunoscut parțial vinovăția, el urmează a fi condamnat în baza art. 217¹ alin. (2) Cod penal, deoarece cantitatea substanței înstrăinate la 12.11.2012, singura dată cînd substanța narcotică a fost ridicată în mod legal de la inculpat, reprezintă conform Hotărîrii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 proporții mari și nu deosebit de mari.

În pofida acestui fapt, prima instanță nu a apreciat și analizat probele care dezvinovățesc inculpatul;

b) În cadrul judecării cauzei în ordine de apel, instanța nu a dorit să intre în esența fondului materialului probator și a acceptat, fără a-și motiva viziunea, apelul procurorului care a fost depus peste termenul prevăzut de lege, agravîndu-i situația inculpatului.

Sentița a fost pronunțată la 01.08.2013, însă cererea de apel a fost depusă de procuror la 16.08.2013, adică peste termen.

Mai mult, cererea de apel a fost semnată de procurorul O. Kelsa, iar dispoziția privind reprezentarea acuzării de stat de către ea pe cauza dată a fost semnată la 13 august 2013.

La pronunțarea sentiței nu a participat nici un procuror, iar pe parcursul examinării dosarului nu a parvenit nici o dispoziție cu privire la înlocuirea acuzatorului de stat.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 7), 10), 11), 12) Cod de procedură penală.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rînd, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului, dar doar în temeiurile prevăzute de lege. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în acest sens. Conform art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursul ordinar este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) 11) Cod de procedură penală, dar fără a fi specificat vreun temei concret din cele conținute în dispozitivul acestor norme de drept (*pct. 5 din decizie*).

Totodată, aceste norme prevăd următoarele temeiuri pentru recursul ordinar - motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă, există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, a intervenit decesul inculpatului, a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege, faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Însă, în recursul respectiv, în pofida prevederilor enunțate, nu este specificat care este esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, raportate la exigențele art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, că persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă, că există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, că aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, că a intervenit decesul inculpatului, că a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege, omițîndu-se totalmente motivarea ilegalității deciziei contestate în acest sens, cu indicarea unor concrete erori de drept la compartimentul dat (*pct. 5 din decizie*).

Rezultă, că acest recurs ordinar nu întrunește condițiile legale de conținut în această parte, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

În al doilea rînd, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și cînd faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Însă, conform art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac. În corespundere cu art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, în recurs pot fi invocate doar acele temeiuri care au fost indicate și în apel.

În această consecutivitate și cu referire la argumentele specificate în recursul ordinar la pct. 5 lit. a) din prezenta decizie, se atestă că apelul apărării a fost respins de instanța de apel ca fiind depus peste termen, ceea ce echivalează cu nefolosirea căii apelului și neinvocarea și în apel a acestor temeiuri (pct. 3.1 și 4 din decizie).

Prin urmare, recursul ordinar în sensul vizat nu are suport legal, adică este vădit neîntemeiat.

În al treilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de apel, inclusiv și în temeiul când apelul a fost introdus tardiv. În corespundere cu art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs în cazul în care încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și cu referire la argumentele din recursul ordinar menționate la pct. 5 lit. b) din prezenta decizie, se relevă că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

Conform art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Din materialele cauzei rezultă că sentința integrală a fost pronunțată la 01 august 2013, adică termenul de declarare a apelului urma să expire la sfârșitul zilei de luni, 19 august 2013 (v. 2, f.d. 220-225).

Totodată, apelul procurorului a fost înregistrat la Judecătoria Centru, mun. Chișinău la 16 august 2013, deci în termenul prevăzut de lege (v. 2, f.d. 228).

Pe lângă aceasta, este de menționat că chiar dacă dispoziția privind reprezentarea acuzării de stat pe cauza dată de către procurorul O. Kelsa a fost semnată la 13 august 2013, acest procuror avea deja împuterniciri să declare apelul la 16 august 2013.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că apelul procurorului a fost declarat în termen, că recursul ordinar este și unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) și 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește condițiile legale de conținut și este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul ordinar declarat de avocat nu îndeplinește condițiile legale de conținut și este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 1) și 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Tatiana Lozovscaia împotriva sentinței Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01 august 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2014, în privința inculpatului Ciornîi Vitalie Iacob, pe motiv că nu îndeplinește cerințele legale de conținut și este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 22 august 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan